

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyň **1/ D. Z.**, (právnej nástupkyne pôvodného žalobcu **1/ J. S.**, ktorý zomrel **X.**), **2/ P. S.**, obom bývajúcich vo F.F. a zastúpených JUDr. I. Š., advokátom so sídlom vo S., proti žalovanej **S. S., a.s.**, so sídlom v B., IČO: X., **o nariadenie predbežného opatrenia**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8 C 144/2011, o dovolaní žalobkyň **1/ a 2/** proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 23. septembra 2011 sp. zn. 13 Co 39/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Prešove z 23. septembra 2011 sp. zn. 13 Co 39/2011 a uznesenie Okresného súdu Prešov zo 7. júla 2011 č.k. 8 C 144/2011-33 a vec vracia tomuto okresnému súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca **1/ J. S.** a žalobkyňa **2/** sa návrhom z 21. júna 2011 domáhali, aby súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým by žalovanej uložil povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva k rodinnému domu č. súp. X. a k pozemkom parc. č. X. - zastavané plochy a nádvoria o výmere X. m², parc. č. X. – záhrada o výmere X. m², zapísaných na LV č. X., k.ú. F., ktoré sú predmetom Zmluvy o zriadení záložného práva z 30. apríla 2007, vklad ktorej bol povolený Správou katastra Prešov pod sp. zn. V.. Zároveň žiadali, aby im súd uložil povinnosť podať žalobu o neplatnosť právneho úkonu do 30 dní od právoplatnosti uznesenia o nariadení predbežného opatrenia.

Okresný súd Prešov uznesením zo 7. júla 2011 č.k. 8 C 144/2011-33 návrh žalobcov na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Zamietnutie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia odôvodnil tým, že nedospel k záveru o nutnosti dočasnej úpravy pomerov účastníkov, pretože nezistil žiadne skutočnosti svedčiace o nezákonnom alebo nekalom postupe žalovanej pri výkone jej práva.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podali odvolanie žalobkyňa 2/ a právna nástupkyňa žalobcu 1/ D. Z.. Krajský súd v Prešove uznesením z 23. septembra 2011 sp. zn. 13 Co 39/2011 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a správne ho aj právne posúdil, preto v celom rozsahu odkázal na odôvodnenie uznesenia súdom prvého stupňa. Na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacím dôvodom uviedol, že predbežným opatrením nemožno brániť právu žalovanej vykonať dražbu v zmysle príslušného právneho predpisu, pretože na výkon dražby ako oprávnenej ju oprávňuje platne uzavretá Zmluva o zriadení záložného práva z 30. apríla 2007. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu napadli žalobkyne dovolaním, v ktorom namietali, že im postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a konanie je postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. b/ O.s.p. K porušeniu ich procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. došlo zamietnutím návrhu na nariadenie predbežného opatrenia s argumentáciou, že o platnosti záložnej zmluvy bude rozhodnuté vo veci samej, čo je v rozpore so zmyslom a účelom predbežného opatrenia. Odňatie možnosti konať pred súdom videli aj v postupe súdu, ktorý neprihliadol na závažnosť následkov spojených s dražbou a nepovažoval predbežné opatrenie za nevyhnutý prostriedok dočasnej ochrany záložcu pred oznámeným výkonom záložného práva vzhľadom na neexistenciu iných prostriedkov ochrany. Prehliadnuc tieto skutočnosti vyvodil nesprávne závery o osvedčení nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Tým im znemožnil realizovať procesné práva účastníka konania. Dovolateľky tiež namietali, že konanie je zaťažené vadou podľa § 237 písm. b/ O.s.p., keďže súdy konali s osobou, ktorá počas konania stratila spôsobilosť byť účastníkom konania. Žalobca 1/ počas konania zomrel (X.), univerzálnymi nástupcami sa stali dovolateľky - manželka a jediná dcéra D. Z.. Právne nástupníctvo oznámili v odvolaní proti uzneseniu súdu prvého stupňa, ktorému doručili aj úmrtný list doporučeným listom z 3. augusta 2011. Z obsahu dovolania možno vyvodíť aj

námietky smerujúce proti odôvodneniu rozhodnutia, pretože odvolací súd sa nevyporiadal s viacerými rozhodnutiami krajských súdov, ktoré vychádzali z odlišného právneho záveru, ako zaujali okresný a krajský súd v danej veci. Z uvedených dôvodov žiadali napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s uznesením prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníčky konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpené advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. V ustanoveniach § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. sú uvedené uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné. V zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. ale ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neplatia, ak ide (o.i.) o uznesenie o predbežnom opatrení. V danej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o predbežnom opatrení, prípustnosť ktorého je priamo vylúčená ustanovením § 239 ods. 3 O.s.p. Z týchto dôvodov prípustnosť dovolania žalobkyň nemožno vyvodiť z § 239 O.s.p.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež so zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z predchádzajúceho odseku je zrejmé, že o vadu, ktorá zakladá tzv. zmätočnosť, ide tiež vtedy, ak ten kto vystupoval ako účastník konania, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ O.s.p.). Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená spôsobilosť

mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon účastníkovi konania priznáva alebo ukladá. Jej predpokladom je hmotnoprávna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti fyzických osôb vzniká narodením a zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne vyhlásením za mŕtveho. Ak po začatí súdneho konania účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O.s.p.), postup súdu upravuje ustanovenie § 107 O.s.p. Je vecou súdu, aby podľa povahy veci posúdil, či smrť účastníka bráni ďalšiemu pokračovaniu v konaní alebo či v ňom možno pokračovať s právnymi nástupcami zomrelého účastníka konania. Procesnými nástupcami zomrelého účastníka konania sa stávajú jeho dedičia.

Podľa § 103 O.s.p. súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Toto ustanovenie ukladá súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadať na to, či sú splnené zákonom stanovené podmienky (procesné podmienky konania) na to, aby súdne konanie mohlo prebehnúť a súd mohol rozhodnúť. Zo spisu vyplýva, že žalobca 1/ J. S. zomrel X.. Súd prvého stupňa vec prejednal a rozhodol 7. júla 2011, kedy už tento účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. Pokiaľ odvolací súd, ktorý rozhodol o odvolaní žalobkyne 2/ a právnej nástupkyne žalobcu 1/ D. Z. 23. septembra 2011, považoval zomrelého žalobcu 1/ J. S. naďalej za účastníka konania, vykazuje jeho postup znaky procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p., na ktorú bolo potrebné vziať zreteľ. Uvedená vada zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale tiež jeho opodstatnenosť. V prípade, že v konaní dôjde k vade takejto povahy, treba napadnuté rozhodnutie zrušiť.

Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľky procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. vyvodzujú z toho, že súdy nesprávne posúdili dôvodnosť ich návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Pre tento prípad dovolací súd uvádza, že takáto námietka by sa z obsahového hľadiska týkala nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť pred súdom konať (viď uznesenie Najvyššieho súdu S. republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003) a ani (prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ dovolateľky v dovolaní namietajú, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá podľa ich názoru spočíva v nepreskúmateľnosti súdneho

rozhodnutia, treba uviesť, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu je dôsledkom a vonkajším prejavom tzv. inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); ale nie vady zmätočnosti podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 111/1998).

Vzhľadom na to, že v konaní na odvolacom súde došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p., zrušil Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spolu s uznesením súdu prvého stupňa (§ 243b ods. 3 O.s.p.) a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. januára 2012

JUDr. D. Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková